



Genomförandeformer

Henrik Sällberg, Blekinge Tekniska Högskola

Finansieras av ERUF och Region Blekinge



Varför val av genomförandeformer är viktigt att beakta

- Att nå samhällsekonomisk lönsamhet i infrastrukturprojekt har funnits avhängigt vald av genomförande- och finansieringsform.
 - Projektförseningar
 - Överskridningar av projektbudget
 - Omförhandlingar av kontrakt.
- Det finns alternativa genomförandeformer att välja mellan (tre huvudvarianter):
 - Utkontraktering till privat sektor
 - Staten gör allt på egen hand
 - Privat-offentlig samverkan

Litteraturstudie- relativa fördelar med genomförandeformer för transportinfrastrukturprojekt

Tabell 1. Relativa fördelar med olika genomförandeformer, litteratursammanfattning

Staten vs utkontraktering	Staten vs OPS	utkontraktering vs staten	utkontraktering vs OPS	OPS vs staten	OPS vs utkontraktering
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Lägre transaktionskostnader</i> • <i>Bättre internalisering av negativa externaliteter</i> • <i>Låg grad av konkurrens undviks</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Privat monopol undviks</i> • <i>Billigare finansiering</i> • <i>Högre flexibilitet</i> • <i>Lägre transaktionskostnad</i> • <i>Lägre leveransrisk</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>X-ineffektivitet undviks</i> • <i>Politiska särintressen försvagas</i> • <i>Högre utförandeffektivitet</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Lägre upphandlingskostnad</i> • <i>Lägre kontraktsefterlevnadskostnad</i> • <i>Lägre riskpremium</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Tillgång till privat kapital</i> • <i>Bättre riskgenomlysning</i> • <i>Högre innovationspotential</i> • <i>X-ineffektivitet undviks</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Minskad underinvesteringsrisk</i> • <i>Effektivare riskallokering</i> • <i>Större engångssumma upfront</i>

Workshopresultat: För elvägsinförande på motorväg i Sverige

Deltagare: N= 32 experter ($N_{\text{akademi}}= 7$; $N_{\text{privat}}=16$; $N_{\text{offentlig}}= 9$)

Tabell 3. Workshopresultat: föreslagen ansvarsfördelning i koncentrat

Aktivitet	Aktör(er) i privat sektor	Aktör(er) i offentlig sektor
Designa	Byggbolag, elnätsbolag, elvägsteknikleverantör, elvägsoperatör,	Trafikverket
Finansiera	(eventuellt elnätsägare)	Staten (riksgälden)
Bygga	Byggbolag, elnätsbolag, elteknikleverantör	Trafikverket
Underhålla & drifta	elnätsbolag, elvägsteknikleverantör, elvägsoperatör,	Trafikverket

Intervjuresultat (N= 15 intervjuer med experter- ej workshopdeltagare) bekräftar överlag workshopresultat

OPS-MINDRE LÄMPLIGT:

- OPS mindre lämpligt för infrastrukturinvesteringar av den storlek som ett elvägssystem i Sverige skulle innebära (intervju 2)
- Komplexa och stora infrastrukturprojekt innebär högre projektkostnad vid OPS eftersom privata parter sätter högt pris på risker de inte kan hantera (intervju 10).
- Kan vi säga till skattebetalarna att vi har skapat ett naturligt monopol och outsourcat detta i många år framöver (Intervju 3)

STATEN helt på egen hand olämpligt:

- Överföring av risker till privata parter som bättre kan hantera specifika risker (kunskap, kompetens, erfarenhet) (intervju 7)
- Sverige har leverantörer och underleverantörer av hög internationell dignitet (byggbolag, konsulter...) vilket bidrar till lägre totalt livscykelkostnad för infrastrukturinvesteringen (Intervju 6)

Utkontraktering kvarstår:

- Rätt paketerat skapas konkurrens bland privata parter att bjuda på projekt (relativt staten som egen byggherre) (intervju 5)
- Tillgång till privat sektors spjutspetskompetens (Intervju 5)
- X-ineffektivitet undviks (Intervju 1)

Finansiering av genomförande

Hur:

Litteraturstudier av forskningsfronten

- Avseende privat intresse för infrastrukturinvesteringar
- Särskilt fokus på elvägar

Remissvar för SOU 2017:13

17 intervjuer

- 8 privata aktörer
- 9 offentliga aktörer

Resultat – litteraturstudie

Infrastruktur är en intressant tillgångsklass för privata investerare

- En tillgångsklass som erbjuder bra möjlighet till diversifiering av portföljer
- Erbjuder långsiktigt stabil avkastning
- Erbjuder inflationsjusterad avkastning
- Är i grunden konjunkturneutral

Detta bygger dock på antagandet om att investeringen är ett naturligt monopol!

Resultat – Intervjuer Elvägar

Är en elväg ett naturligt monopol?

- Teknikosäkerhet för elektrifiering – vilken standard och på vilka geografiska marknader?
- Vad skapar incitament att investera i fordon - hur ser den relativa kostnaden ut för alternativen över tid?
- Hur ser utbyggnaden ut?
- Är transport på elväg kontraneutral gällande konjunktur?

Volymosäkerheten måste hanteras för att reducera osäkerhet

Mervärde måste adderas för att reducera statlig kapitalkostnad relativt privat kapitalkostnad

- Varför annars privat involvering?
 - Vi bygger varken mer eller snabbare med privat kapital ([intervju 3](#))
 - Man transfererar bara investeringar över tid ([intervju 4](#))
 - Är inte säker på att privat kapital tillför något, är snarare dyrare ([Intervju 6](#))



Tack för att du lyssnade!
/Henrik